

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Vérnyomásmérő készülékeket működtető szoftverek szerzői jogi védelme, összehasonlítása; az okozott vagyoni hátrány mértéke

Ügyszám: SZJSZT 7/2002/1-3

A rendőrség által feltett kérdések:

1. Az M. Kft. által kifejlesztett ABPM-03 és az ABPM-04 típusú vérnyomásmérő készülékeket működtető szoftvere és forráskódja szerzői jogvédelem alá esik-e, amennyiben igen, kit illet meg a jogvédelem, magánszemélyt vagy az M. Kft.-t?
2. A szakértő egyéb észrevétele /pld. esetleges vagyoni hátrány megállapítása/

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. A Testület rendelkezésére bocsátott iratok között szerepel az Országos Kórház és Orvostechnikai Intézet (ORKI) ABPM-03 és ABPM-04 minősítő határozata.

Sem a minősítő határozat, sem a rendelkezésre bocsátott egyéb iratok alapján azonban pontosan nem állapítható meg, hogy a vérnyomásmérő monitor és az azt működtető szoftver felhasználására vonatkozó jogot az M. Kft. felhasználási szerződés vagy az Szjt. rendelkezései alapján, mint munkaadó a szerzők munkaköri kötelessége teljesítése eredményeként szerezte meg. Az S. Ügyvédi Iroda – mint az M. Kft. képviselője – feljelentésének III. pontja szerint ABPM-03 és ABPM-04 típusú vérnyomásmérő készüléket az M. Kft. fejlesztette ki. Az M. Kft. akár felhasználási szerződés, akár a munkaadót a szerzői jogi törvény alapján megillető jog értelmében szerezte meg a felhasználási jogot, a vérnyomásmérő monitor működtetését biztosító szoftverre vonatkozó vagyoni jogok a Kft.-t illetik amennyiben ezzel ellentétes szerződési megállapodás nem jött létre. A rendelkezésre álló iratok erre vonatkozó utalást nem tartalmaznak.

Az időpontokra vonatkozóan a következők állapíthatók meg.

V. J.: „Emlékeztető. Időpontok listája”-ban (69. oldal) 1998. 05. 18-ai időpontot említi és a BP 4 A standard szoftver verzió 4.13 elkészítési időpontját ebben jelöli meg. Ugyancsak utalás van arra (77. oldal), az ABPM-03 ismertetés 2. fejezetében, hogy a vérnyomásmérő szoftver C programozási nyelven készült.

Az eljáró tanács a fentiek alapján abból indul ki, hogy a Kft. vagy felhasználási szerződéssel szerezte meg a felhasználási jogot, vagy a munkaköri köteletség alapján létrehozott szoftver a mű átadásával vált jogtulajdonossá az ORKI határozatban megjelölt időpont előtt.

Az 1999. évi LXXVI tv. 107. § (1) bekezdés értelmében a tv. 1999. szeptember 1-én lépett hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően megkötött felhasználási szerződésekre kell alkalmazni. E rendelkezés értelmében tehát az ügyre az 1969. évi III. tv. (Szt.) rendelkezései irányadóak.

E törvény módosított végrehajtási rendeletének (15/1983. VII. 12.) (1) bekezdése értelmében a számítógépi programalkotások és a hozzájuk tartozó dokumentációk (a továbbiakban: szoftver) az Sztj védelme alá tartozó alkotások. Az eredeti jelleggel rendelkező művet a védelem létrejötte időpontjától illeti meg. A védelem fennállása nem függ semmiféle alakszerűségtől (engedélyezési eljárás, lajstromozás; (lásd: 1975. évi 4. tvr. 5. § (2) bekezdés) a szerzői jogvédelem fennállását (pl. a szerző, a jogtulajdonos nyilatkozata vagy pedig felhasználás alapján) mindaddig fennállónak kell tekinteni, míg jogerős bírói ítélet nem állapítja meg, hogy a mű az Sztj-ben megszabott feltételek hiányában (szellemi alkotás, önálló-eredeti jelleg) ex tunc eleve nem állt szerzői jogvédelem alatt.

A rendelkezésre bocsátott minősítő határozatok és egyéb iratok alapján az ABPM-03 és ABPM-04 vérnyomásmérő készülékeket működtető szoftverre vonatkozó vagyoni jogokkal az M. Kft. rendelkezik, azok bármilyen felhasználásához a jogtulajdonos engedélye szükséges /Sztj. 13. § (1)/. A forráskód – mint a szoftver elválaszthatatlan része is – védelem alatt áll, az M. Kft.-nek a szoftverrel kapcsolatos vagyoni joga erre is kiterjed.

A jogtulajdonos jogai megsértése esetén az Sztj. 52. §-ában megjelölt igényeket érvényesítheti és amennyiben a jogsértés vagyoni hátrányt okoz, a jogsértő a Btk. 329/A. §-ban megszabott büntetéssel büntethető.

Ad 2. Az Sztj 94. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a jogsértett fél követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését. A törvényhez fűzött miniszteri indoklás értelmében „A törvény a gazdagodás visszatérítése iránti igényt tartja fenn, ami szükségképpen legalább a szerzőt megillető díjazás megfizetését eredményezi. Ennek alapján a szerző vagyoni igényének legalsó határa az elmaradt jogdíj.” Előfordulhat, hogy a jogsértő fél részén jelentkező gazdagodás ezt a mértéket meghaladja, ebben az esetben a jogsértett fél a különbözetet is követelheti.

Az eljáró tanács kizárólag a szerzői jogi védelem alatt álló alkotással kapcsolatban – tehát jelen esetben a szoftverrel kapcsolatban – felmerülő vagyoni hátrányról nyilatkozhat. A rendelkezésre bocsátott iratokban nincs adat arra vonatkozóan, hogy a vérnyomásmérő készülékben mennyi a hardver és a szoftver aránya és semmiféle adat nem található a rendelkezésre bocsátott iratokban, melynek alapján megállapítható a szoftver és hardver értéke közötti arány. Ennek megállapítása után van lehetőség arra, hogy a szoftver vonatkozásában az M. Kft.-t ért kár nagyságát az eladott darabok alapján meg lehessen állapítani. A sértett fél feljelentésében (VI.) előadja, hogy minden egyes készülék eladása az M. Kft.-nek 25.000 Ft kárt okoz. Ezt az összeget az eljáró tanács azzal fogadja el, és az okozott kárt úgy határozza meg, hogy a készülék árából le kell vonni a hardver értékét, és meg kell szorozni az eladott mennyiséggel. A hardverérték megállapításához a gyártó e

termékre vonatkoztatott költségkimutatása irányadónak elfogadható. Tájékoztatásul az eljáró tanács megjegyzi, hogy az iratokból ismeri a vérnyomásmérő készülék főbb bemeneti és kimeneti paramétereit, és rögzíti, hogy ilyen bonyolultságú, „tudású” készülék esetében (pl.: automata fényképezőgép vezérlő programja, általában különböző készülékek vezérlő egységei, mérőkészülékek, folyamatvezérlők, különböző háztartási gépek vezérlői, stb.) elfogadható, hogy a hardver és a szoftver aránya 70–30%. A rendőrség megkeresése is arra vonatkozik, hogy a vérnyomásmérő készüléket működtető szoftver és forráskódja szerzői jogvédelem alatt áll-e, és az ezzel kapcsolatos esetleges vagyoni hátrány megállapítását kéri.

A rendelkezésre bocsátott iratok alapján nem lehet megállapítani, hogy a jogsértő cselekményt a Btk. 329. § vagy a Btk. 329/A. § alapján kell-e elbírálni.

Budapest, 2002. április 12. és május 14.

Dr. Pálos György
a tanács elnöke

Krajcsovits Márton
a tanács előadó tagja

Karácsony József
a tanács szavazó tagja

A rendőrség által pótlólag feltett kérdések:

1. Kérem megállapítani, hogy az M. Kft. által kifejlesztett ABPM-03 és ABPM-04 típusú vérnyomásmérő készülékeket működtető szoftver és forráskód mennyiben hasonlít vagy egyezik meg a T. Kft. által kifejlesztett T.Phone és T.Day típusú vérnyomásmérő készülékekkel.
2. A szakértő egyéb észrevétele

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a rendőrség által feltett kérdésre, a kérdésben megfogalmazott módon, nem lehet választ adni, tekintettel arra, hogy szoftver és forráskód nem hasonlítható össze készülékkel.

Az eljáró tanács abból indul ki, hogy a kérdés lényegében arra vonatkozik, hogy az M. Kft. által kifejlesztett szoftver és annak forráskódja mennyiben egyezik meg a T. Kft. által kifejlesztett vérnyomásmérő készüléket működtető szoftverrel és annak forráskódjával, vagy mennyire hasonlít arra.

A vizsgálathoz az eljáró tanács rendelkezésére állt az M. Kft. által benyújtott CD-lemez, amely tartalmazza az ABPM-03 és ABPM-04 vérnyomásmérő készülékek dokumentációját; többek között mind a két készüléket működtető vezérlőprogramot is teljes terjedelemben. A T. Kft. által benyújtott T.Day és T.Phone vérnyomásmérő készülékek tervdokumentációit, alkatrészjegyzékeit, felhasználási utasítását, valamint egy CD-lemezt, amely a T.Day és T.Phone készülékek működtetéséhez készített programot „tárgykód” formátumban tartalmazza. Mellékelve van rajzos, grafikus formában a készüléket működtető program működési elvét bemutató algoritmus.

A két anyagban gyakorlatilag nem található olyan dokumentum, forrásnyelvű program vagy egyéb más teljes körű információ, ami alapján az összehasonlítást el lehetne végezni. A rendelkezésre álló dokumentumok vizsgálata alapján nem támasztható alá, de nem is zárható ki, hogy a két program azonos, vagy egyik a másiknak kisebb vagy nagyobb mértékű átdolgozása lenne. Az eljáró tanács számára nyilvánvaló, hogy mind a két készülék azonos jellegű és a készülékeket működtető programok is azonos cél megvalósítására készültek.

Az eljáró tanács a következő egyértelmű és alátámasztható azonosságokat tudja megállapítani a rendelkezésre álló adatok és dokumentumok alapján. Mind a két anyagban található ún. hibakódlista és a hibakódokhoz mind a két programnál ugyanazt a hibajelenséget rendelték hozzá, s tartalmilag a hibák magyarázata is azonos. Az eljáró tanács rámutat arra, hogy a T. Kft. által rendelkezésre bocsátott, az algoritmust bemutató rajz a készülék működtetését ábrázolja és ugyanazt a logikát tükrözi, mint az M. Kft. által rendelkezésre bocsátott programok. A T. Kft. 2002. november 6.-i levelében közli, hogy megküldi „a szoftver rajzos rendszertervét, amely kijelöli a megírandó számítógépes programokat is”. E megállapítással ellentétben, a megkapott grafikus ábrázolás nem jelöli ki a programokat, mert a megvalósításkor a rendszer még akárhányféleképpen kialakítható. A grafikusan rögzített algoritmusnak és a programoknak az azonos logikai szerkezete feltűnő.

A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az eljáró tanács megállapítja, hogy a vérnyomásmérő készüléket működtető szoftver forráskódjával az M. Kft. rendelkezik. Ezt alátámasztja az is, hogy a vizsgált CD-lemez tartalmaz egy szoftverfejlesztési naplót, amely 1997. májusától 1998. decemberéig tartalmaz bejegyzéseket, valamint egy 1999. december 10-én készült táblázat rögzíti, hogy a vérnyomásmérő készülékekhez milyen dokumentumok, mikori dátummal készültek. Ez a dokumentáció tartalmazza a forrásnyelvű programot is.

Budapest, 2002. december 5.

Dr. Pálos György
a tanács elnöke

Krajcsovits Márton
a tanács előadó tagja

Karácsony József
a tanács szavazó tagja

A rendőrség által pótlólag feltett kérdések:

1. Kérem megállapítani, hogy az M. Kft. által kifejlesztett ABPM-03 és ABPM-04 típusú vérnyomásmérő készülékeket működtető szoftver és forráskód mennyiben hasonlít vagy egyezik meg a T. Kft. által kifejlesztett T.Phone és T.Day típusú vérnyomásmérő készülékekkel.
2. A szakértő egyéb észrevétele.

Az eljáró tanács válasza:

Az eljáró rendőrség a Szerzői Jogi Szakértő Testület rendelkezésére bocsátotta a birtokába került dokumentumokat illetőleg bizonyítékokat, melyek a következők:

- 1 db T.Phone vérnyomásmérő készülék (gyártási szám: 03/TP0300),
- 1 db Felhasználói kézikönyv,
- a készülék működtető számítógépes programjának vérnyomásmérést végző szegmensének forráskódja CD-n, illetve nyomtatott formában.
- valamint az M. Kft. által becsatolt M. ABPM-04 feliratú CD-lemez benne az ABPM-04 érvényes forrásfájljai 1998. 02. 19.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy az M. Kft. beadta a vitatott szoftver forráskódját. A T. Kft. által beadott forráskód nem a vitatott időszakban keletkezett, hanem az fejlesztés, módosítás eredménye. A T. Kft. által beadott készülék 2003. évben készült, az abban lévő működtető szoftver nem alkalmas arra, hogy azt az M. Kft. által benyújtott forráskóddal összehasonlítsuk. A fentiek szerint nem azonos forráskódot nyújtott be a két fél. A T. Kft. által benyújtott forráskód nem az M. Kft. által vitatott forráskód. Ennek ellenére az eljáró tanács megvizsgálta a beadott forráskódokat abból a célból, hogy az esetleges azonosságok és hasonlóságok alapján kimutassa vagy kizárja annak lehetőségét, hogy a két forráskódnak közös az eredete.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a két program hasonló jellegű. A következőkben néhány olyan egyedi megoldásra mutat rá, amelyek kidolgozása az M. Kft. és a T. Kft. által átadott programban azonos vagy nagyon hasonló. Az eljáró tanács a bemutatott példákba nem vette bele azokat a rutinjellegű eljárásokat és megoldásokat, amelyek programozása és programnyelvi megvalósítása közismert, s általánosan használt a programozók körében (könyvtári rutinok).

- Jelfeldolgozás: mindkét szoftver 120 ms (ezredmásodperc) távolságú mérőpontok különbségét használja.
- A maximális amplitúdó meghatározását mindkét szoftver parabolaillesztéssel végzi (egyéb vérnyomásmérő készülékeknél jellemző az egyenes illesztés).
- Mindkét szoftverben megtalálható a parabola maximum meghatározása modul, azonban ezt a modult a T. Kft. nem alkalmazza a programjában, a programsorok

- mégis teljesen azonos formában megtalálhatóak mindkét szoftverben.
- A mért illetve a számolt vérnyomáseredményt mindkét szoftverben ellenőrzik. Az ellenőrzésre használt konstansokat az ésszerűség határain belül a programozó tetszőlegesen határozhatja meg. Mindkét szoftver vérnyomásmérés systole maximumának 305, minimumának 40 Hgmm, a diastole mérték maximumának 205, minimumának 25 Hgmm-es értéket állapít meg.
 - Azonos hibakódok is vannak mindkét forrásban. A hibakódokat azonos számmal jelölték. A hibakód egyedi, azt a programozó ugyancsak tetszőlegesen választhatja meg.

Általánosságban elmondható, hogy a T. Kft. és az M. Kft. által rendelkezésre bocsátott forrásprogramok hasonlóak egymáshoz, azok egyes részletei azonosak.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a vizsgált – M. Kft. és T. Kft. által benyújtott programok – legfeljebb 8-10%-ban hasonlóak. Az eljáró tanács ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy az M. Kft. programja 1998-ban készült, a T. Kft. programját a bejegyzés szerint 2003-ban módosították utoljára. Azaz a T. Kft. nem az M. Kft. által kifogásolt szoftver forráskódját és tárgykódját adta be. A T. Kft. által benyújtott forráskód teljesen más hardver környezetre van kifejlesztve, mint a vitatott szoftver. Mindezek ellenére az M. Kft. és a T. Kft. szoftverében olyan hasonlóságok és egyezőségek vannak, amelyek azt támasztják alá, hogy a T. Kft. forrásprogramja egy M. Kft.-vel azonos forrásprogram átdolgozásából származik.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a T. Kft. program készülhetett az M. Kft. program alapján. A T. Kft. program olyan modulokat tartalmaz, amelyek programozás során véletlenül, azonos módon nem kerülhettek be a forráskódba.

Az T. Kft. által benyújtott – az átadott készülékben található – tárgykód nem azonos az M. Kft. által benyújtott tárgykóddal, mert a T. Kft. által benyújtott forráskód és a készülékében található tárgykód egy folyamatos fejlesztés eredménye. A lefordított tárgykód már akkor sem azonos, ha egy karakter megváltozik a forráskódban.

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy a T. Kft. készüléke SAMSUNG KS 88P2432 típusú mikrovezérlővel, az M. Kft. készüléke 80C552 típusú mikrovezérlővel működik. A két mikrovezérlő eltérő utasításokat használ. A fordítást követően a tárgykódok nem egyezhetnek meg. Az eljáró tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az M. Kft. egy szinte azonos hardvert és szoftvert kifogásol, a hardver hasonlóságát a T. Kft. sem vitatta. A T. Kft. által benyújtott készülék alapvetően eltérő, a benyújtott szoftver nem a vitatott szoftver.

Budapest, 2004. január 26.

Dr. Novák Tamás
a tanács elnöke

Karácsony József
a tanács előadó tagja

Krajcsovits Márton
a tanács szavazó tagja